

מתניתין:

האומר: "שבועה שאיני ישן", או שאמר: "שבועה שאיני מדבר", או "שאיני מהלך"

—

בכל אלו הרי זה אסור.⁽¹⁰⁾

האומר: "קרבן לא אוכל לך", מתפרשים דבריו בשני אופנים:

האחד: "שבועה אני נשבע בחיי קרבן [שלא שייך להשבע בן שלא אוכל לך]."

השני: "קרבן [איסור נדר] יהא מה שלא אוכל משלך", שלא אסר אלא את מה שלא יאכל.

או שאמר: "הא קרבן שאוכל לך", משמע: שבועה בחיי קרבן [שאיך נשבעין בן] שלא אוכל משלך.

או שאמר "לקרבן [בפת"ח תחת הלמ"ד] לא אוכל לך", משמע: "לא יהא קרבן מה שלא אוכל משלך", ולא אסר במפורש את מה שיאכל⁽¹¹⁾ —

ולכן בכל אלו הרי זה מותר לאכול משל

הנאה מן המעייך, מותר לטבול בו בימות הגשמים, כיון שאין בזה הנאת הגוף אלא הנאת מצוה בלבד, אבל בימות החמה שגופו נהנה יחד עם המצוה הרי זה אסור.

ג. אף הרשב"א הקשה ד"מצוות לאו ליהנות ניתנו" ותיירך תירוצים אחרים, ובהכרח שהוא חולק על הר"ן וסובר שאף הנאת הגוף עם המצוה מותרת; ומה שהביא הר"ן ראייה ממעייך בימות החמה, פירשו בו הראשונים שהוא אסור משום שהוא נהנה שלא בזמן המצוה ממש, אחרונים.

10. פיסקא זו נשנית כאן, משום שכל עיקרה של משנה זו באה לפרש את החילוקים שבין נדר ושבועה, וכפי שמסכמת המשנה לקמן טז א: "זה חומר בשבועות מבנדרים"! וכנגד מה ששינונו: "קונם שאני ישן הרי זה בלא יחל דברו", ובדוקא שנינו "לא יחל דברו" ולא "אסור", לומר שנדר שאין בו ממש אינו אלא מדרבנן [לפי פירושו של רבינא לעיל; וכמו שכתב שם הר"ן בד"ה רבינא], כנגד זה שונה כאן המשנה שבשבועות אסור מן התורה דבר שאין בו ממש, כן משמע מדברי הר"ן הנזכרים, וראה במשניות הנדפסים, וכן במשניות שבמאירי

ובפירושו, שפיסקא זו נשנית עם המשנה שלפניה.

וכן הסיפא של משנה זו עם המשנה הבאה, באים לפרש חילוק אחר שבין נדר לשבועה, כמבואר בר"ן בסוגיין, ובמשניות שם היא נשנית עם המשנה שלאחריה ועם המשנה שלאחרי אחריה שם שנינו "זה חומר בשבועות מבנדרים", וכן מוכח בהדיא מלשון הגמרא לקמן טז ב שכן היא חלוקת המשניות.

ואולם כל זה הוא לדעת רבינא המפרש את המשנה "קונם שאני ישן" שהיא באה ללמד איסור דרבנן בדבר שאין בו ממש, אבל לשאר השיטות בגמרא לעיל, אין קשר בין משנה זו לזו שלפניה, אלא שהתנא אומר את הדין בשבועה, וכוונתו לומר שבנדר אינו כן, וכפי שמסכמת המשנה לקמן טז א "זה חומר בשבועות מבנדרים", ומבואר בגמרא שם שעל פיסקא זו קאי נמי התנא.

11. כתב הר"ן: כשאמר: "לקרבן לא אוכל לך" אף ש"מכלל לאו אתה שומע הן", ומשמע: מה שאוכל משלך יהא קרבן, בכל זאת אינו אסור לאכול משל חבירו, כי משנתנו הרי רבי מאיר היא וכמבואר בגמרא, והוא הרי סובר: אין